

Metody v geomorfologii – úvodní přehled

Metody fyzické geografie I

Metodické přístupy se odvíjejí od časového a prostorového měřítka, ve kterém pracujeme.

Příklad 1: Tafoni

Velikost tvaru: decimetry až metry

Časové měřítko: holocén

Mol & Viles (2014)

Cíl výzkumu:

1. Vztah teplota, expozice a vlhkost horniny
2. Vliv vlhkosti a tvrdosti povrchu na vývoj tvaru
3. Vztah mezi stupněm zvětrání a vlhkostí

Výzkumný design:

- Monitorovací studie
- Sedm velkých tafoni v pískovcích
- Kritéria výběru: nadmořská výška, expozice, velikost, stupeň vývoje

Použité metody:

1. Měření povrchové teploty
2. Stupeň zvětrání
3. Rychlost infiltrace H₂O
4. ERT
5. Schmidt hammer
6. Konduktivita H₂O

Golden Gate Highlands National Park, JAR

Příklad 2: Horský hřbet

Santa Cruz Mountains, California

Velikost tvaru: desítky km

Časové měřítko: pliocén až kvartér

Anderson (1990), Bürgmann et al. (1994)

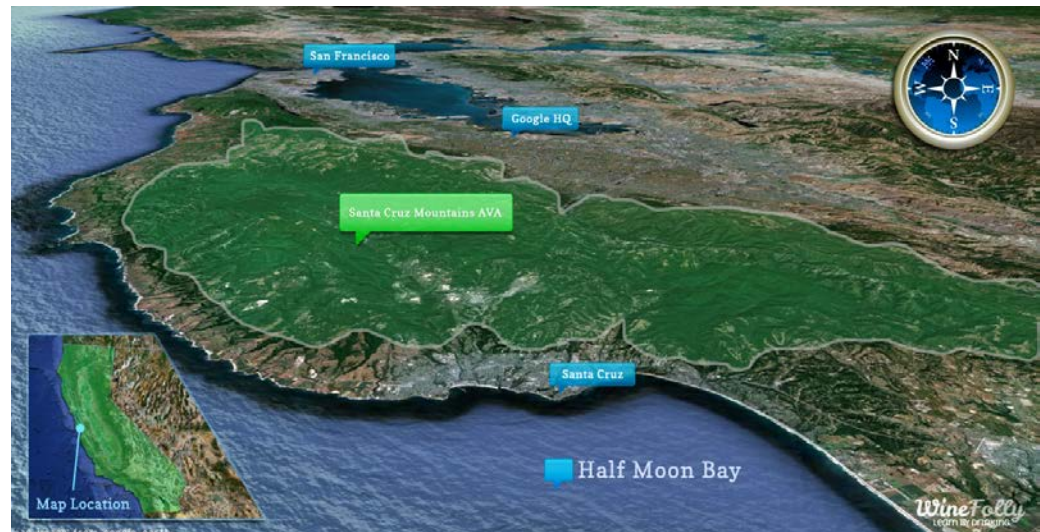
Cíl výzkumu:

1. Tektonická historie pohoří, rychlost zdvihu
2. Vztah tektonických a denudačních procesů
3. Interpretace prostorových rozdílů v reliéfu pomocí tektonické historie

Použité metody:

Morfostrukturní analýza

1. Fission track datování
2. Morfometrická analýza (převýšení, sklony svahů)
3. Geodetická měření

Dva směry výzkumu v geomorfologii s odlišnými metodickými přístupy

- vysvětlování procesů (dynamická geomorfologie)
malé tvary, krátké časové intervaly, krátké relaxační časy
- vysvětlování historického vývoje tvarů (historická geomorfologie)

regiony, dlouhé časové intervaly, pomalejší změny reliéfu

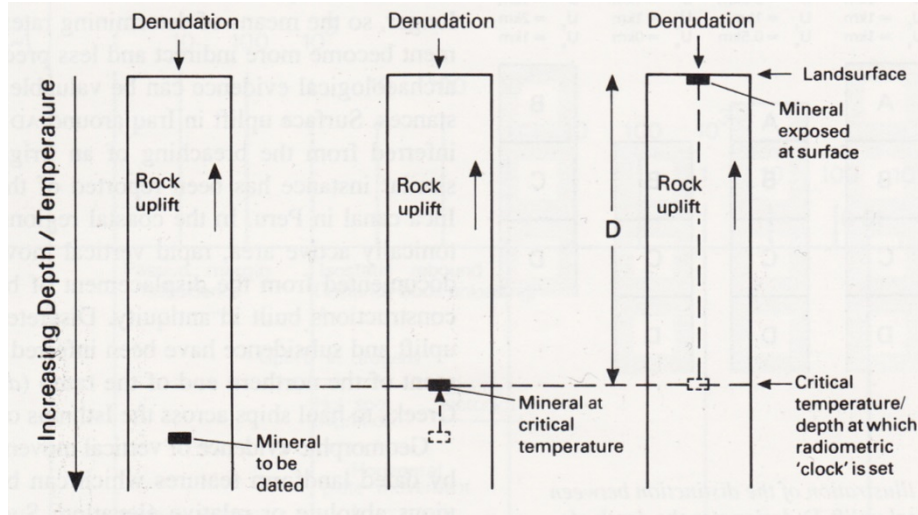

aktualizmus

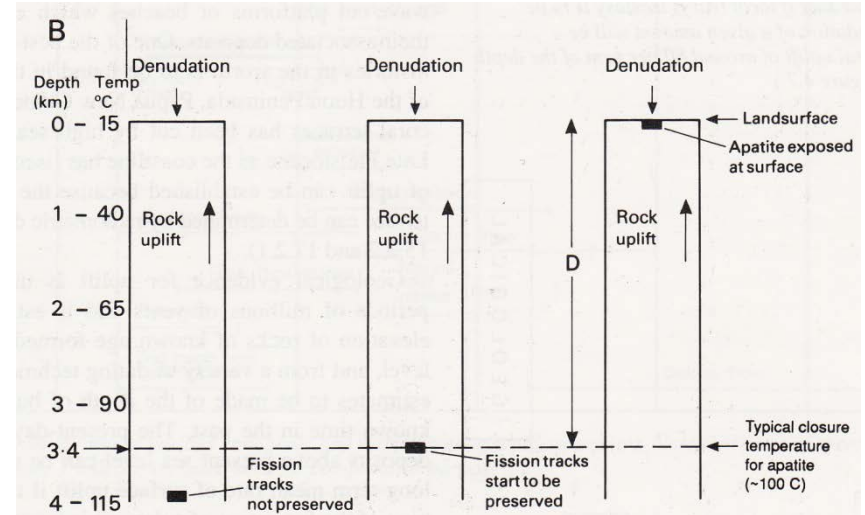
Odhady rychlosti denudace

Radiometrická metoda

K-Ar, Rb-Sr, ...

Štěpné stopy (fission tracks)

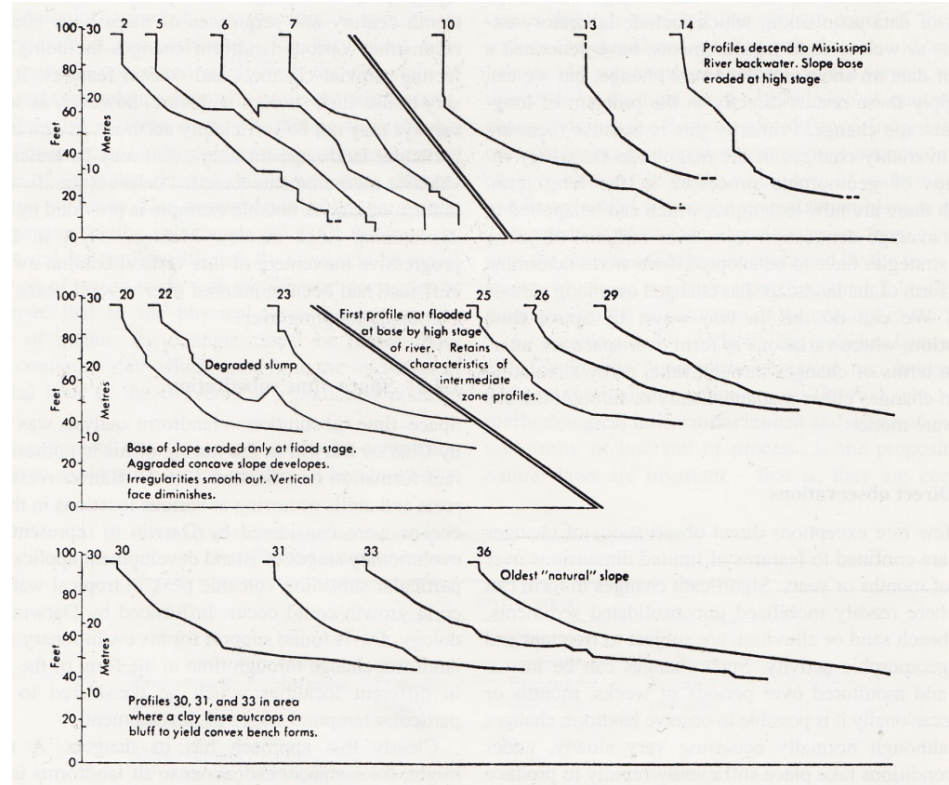
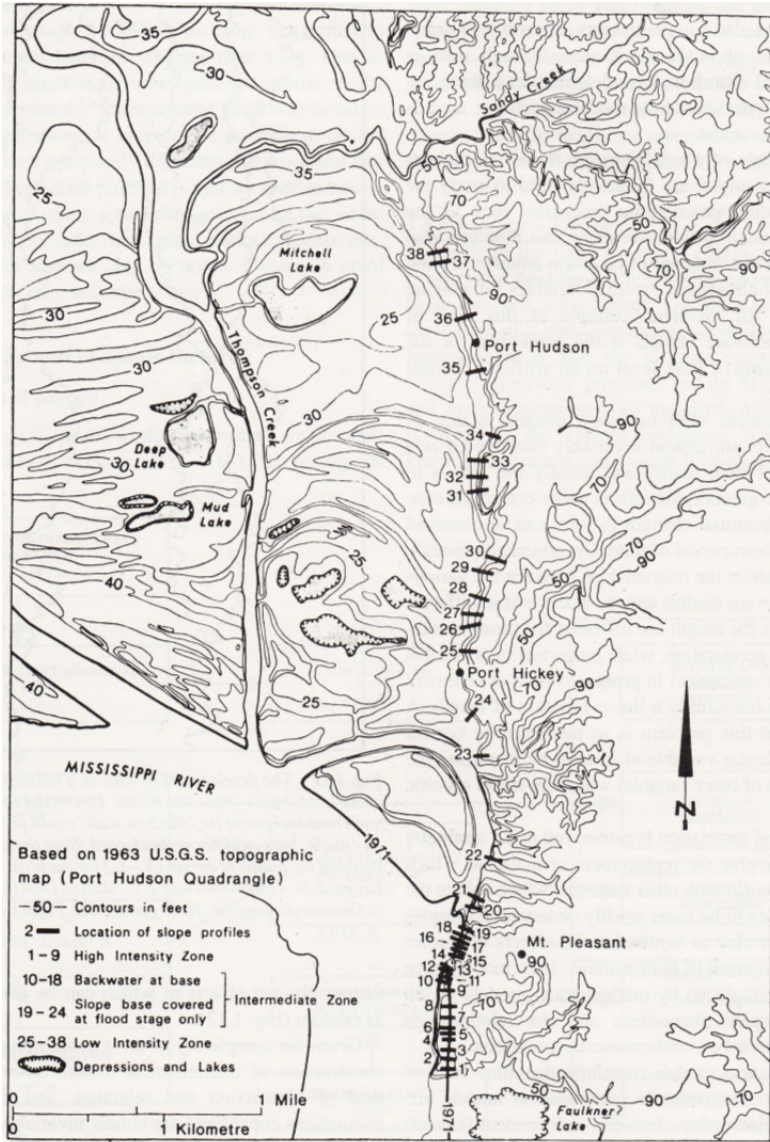
Základní metodické přístupy v geomorfologii

1. Nahrazení času prostorem
2. Přímá pozorování (a/nebo měření)
3. Simulace

Nahrazení času prostorem PŘÍKLAD 1

Mississippi – vývoj nárazového svahu po zastavení břehové eroze

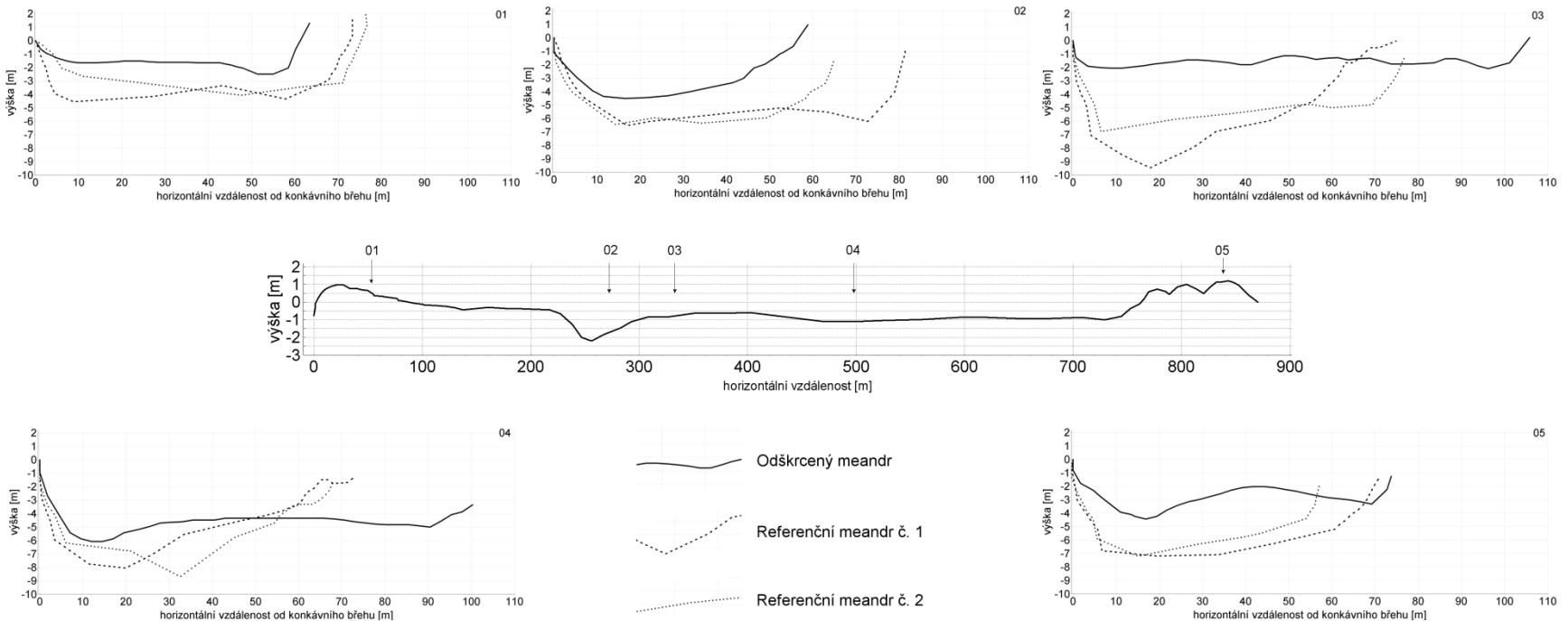

Nahrazení času prostorem PŘÍKLAD 2

Morava – odškrcený meandr u Strážnice

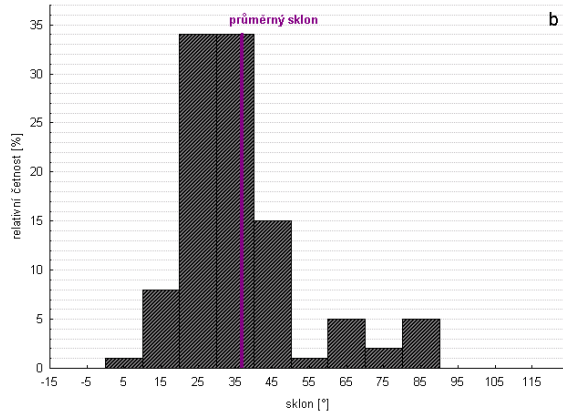
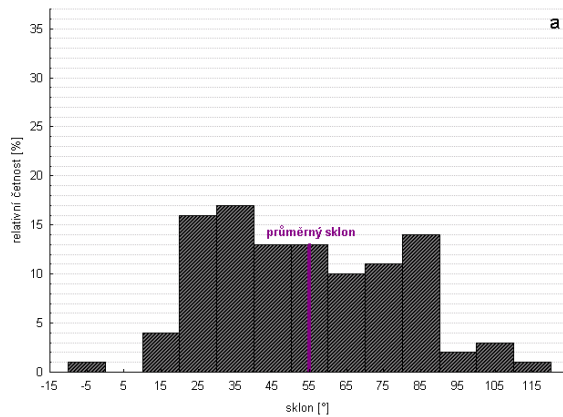
1) Zanášení odškrceného zákrutu

Nahrazení času prostorem PŘÍKLAD 2

Morava – odškrcený meandr u Strážnice

2) Zmenšování sklonu výsepního břehu

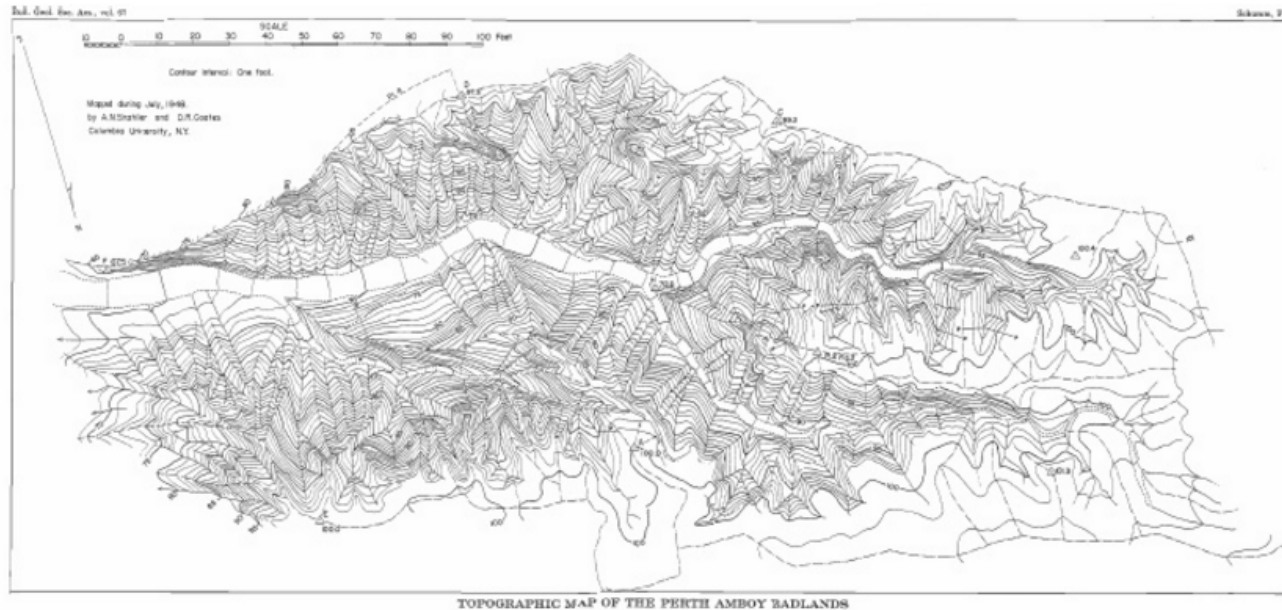

Přímá pozorování / měření

Téměř výhradně omezena na tvary malých rozměrů

Doba pozorování: měsíce až několik let

Schumm (1956), Perth Amboy badland

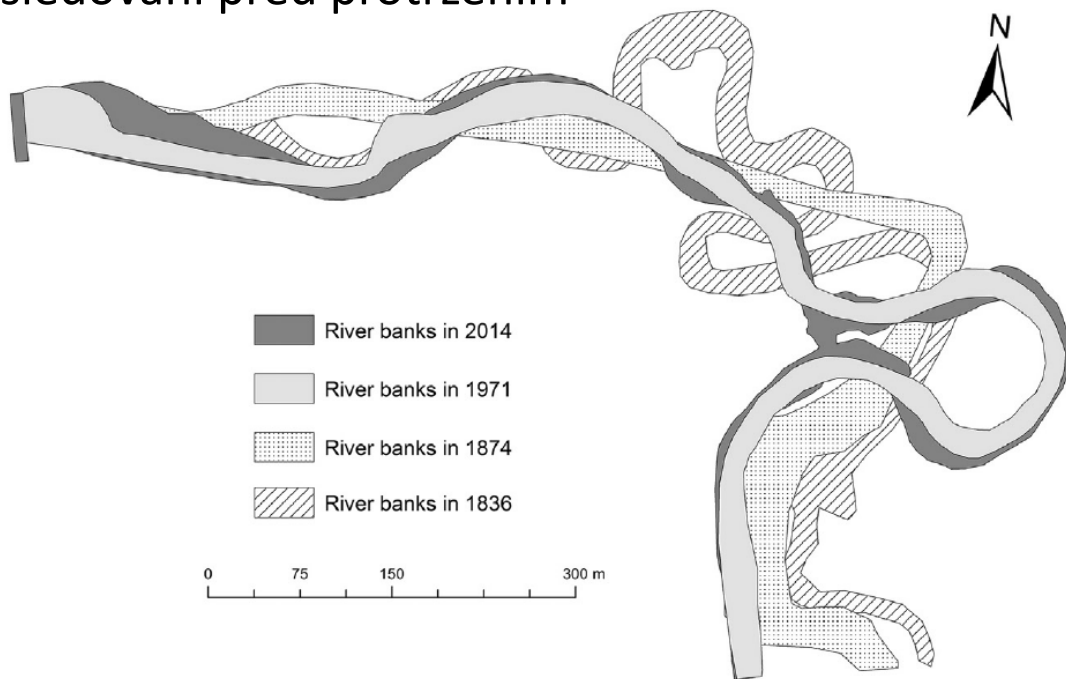

Pozorování vývoje erozní sítě a svahů na výsypkách jílovitého materiálu

topografické mapy
letecké snímky
satelitní snímky

Monitoring předvídané geomorfologické události

Kenický meandr (Morava, Litovelské Pomoraví)
sledování před protržením

MONITORING ŠÍJE:

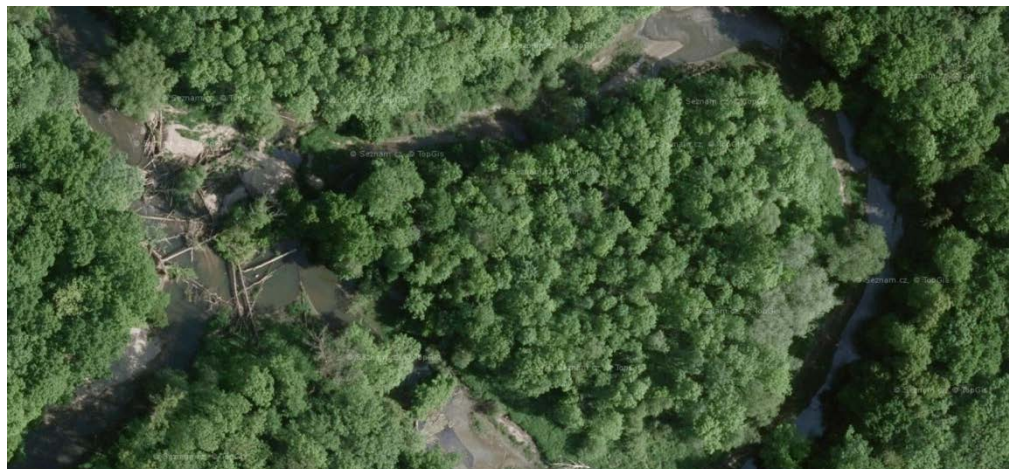
srpen 2000: 8 m

2006: 2,72 m a 3,14 m
poté zpomalení eroze šíje

2012: protržení

2005 a 2006: 20ti letá voda,
nedošlo k protržení

zužování šíje v období 2000-12
1,34 m/rok

Monitoring předvídané geomorfologické události

Threatening Rock (New Mexico)

monitoring před zřícením

zřícení v r. 1941

Simulace

- Hardwarové modely
- Analogové modely
- Numerické (matematické, softwarové) modely